

„A nemzetközi önkéntes szolgálat nem önmagában létező cél, hanem eszköz.”

Az önkénteseket a mozgalom kezdetétől fogva az hajtja, hogy együttes erőfeszítések eredményeként pozitívan járulhassanak hozzá egy igazságosabb és békésebb életet élő társadalom megteremtéséhez. A béke, a nemzetek és kultúrák kölcsönös megértése, a barátság és az együttműködés képezik az önkéntes szolgálat céljainak alapjait. Mindezeknek a céloknak a megvalósulását a szabad, személyesen meghozott döntés eredményeképpen meghozott együttes elköteleződés és a különböző háttérű emberek és csoportok együttléte szolgálja. Ezzel egy időben az önkéntesek egy konkrét projekt megvalósulását is segítik.

De az önkéntes szolgálat nem csupán a társadalomnak vagy az adott projektnek válik hasznára. A nemzetközi önkéntes programok jellemzője, hogy mind az önkéntesek, mind az őket fogadó közösségek tanulnak a program nyújtotta tapasztalatok során. Azáltal, hogy az önkéntesek és a helyi emberek együtt dolgoznak és élnek, kicserélik a világról alkotott véleményüket, új készségeket tanulnak egymástól, és remélhetőleg nyitottabbá válnak a kulturális, vallási, szexuális stb. sokszínűség kapcsán. A program nemzetközi volta lehetővé teszi az önkéntesek számára, hogy olyan emberektől és emberekkel tanuljanak, akik a sajátjukhoz képest más háttérrel rendelkeznek.

Ezek a célkitűzések állnak a nemzetközi önkéntes szolgálat középpontjában. Ennek ellenére nem mindegyik célkitűzés magától értetődő, és az sem biztos, hogy a programban részt vevő minden szereplő számára mindez egyformán nyilvánvaló lenne. A fent felvázolt tanulási folyamatot sok ponton kell segíteni, különben az eredetileg az interkulturális tanulást célzó projekt könnyen frusztráló tapasztalattá válhat, amennyiben például az önkénteseket nem készítik fel megfelelőképpen a külföldön rájuk váró élményekre. Noha az önkéntes szolgálati projektek alapja az egyének önkéntesen és térítésmentesen vállalt munkája, a projektek körülmények szerinti szervezést, megfelelő előkészítő és utókövető tevékenységeket és jelentős emberi és anyagi erőforrásokat igényelnek.

Ez a T-kit azért született, hogy segítséget nyújtson az ifjúságsegítőknek a nemzetközi önkéntes szolgálati programok megszervezésében. A könyv számos olyan tényezőt, körülményt tárgyal, amelyek hozzájárulnak a projektek sikeréhez. Egyúttal azt

is bemutatja, hogy melyek az elkerülendő csapdák, valamint azt, hogy hogyan vezessük be az önkénteseket és a fogadó és küldő szervezeteket az önkéntes szolgálat jelentette kalandba. Harmadrészt pedig: a nemzetközi önkéntes szolgálat területén dolgozó képzők is inspirációt meríthetnek belőle a munkájukhoz.

Mivel a könyv terjedelme korlátozott, kénytelenek voltunk választani, hogy milyen szempontból közelítsük meg a témát. Az Európa Tanács és az Európai Bizottság között létrejött az európai ifjúságsegítők képzésével kapcsolatos együttműködés keretében, amelyben ez a könyv íródik, mi is főként az európai közönséghez szólunk, még akkor is, ha az említett elvek az adott országon belüli és az interkontinentális programokra is vonatkoznak. Könyvünk a fiatalokat érintő projektekre összpontosít, de az eszközök, amelyeket leírtunk, kisebb-nagyobb változtatásokkal bármilyen korcsoportra alkalmazhatók. A nemzetközi önkéntes szolgálati programok hozzáférhetőségének érdekében külön hangsúlyt helyeztünk a szakmai tapasztalattal nem rendelkező önkénteseknek szóló programokra (mindezzel kapcsolatban lásd 1.2 Az önkéntes szolgálat különböző dimenziói). Így mindenki maga döntheti el, hogy a T-kit mely elemeit használja fel az általa szervezett önkéntes projekt megvalósításakor.

Az első fejezet átfogóan foglalkozik a nemzetközi

A T-kit hat fejezetből és három mellékletből áll.

önkéntes szolgálat fogalmával és annak tartalmával, elmagyarázza az alapvető kifejezéseket (1.1), az önkéntes szolgálat különböző dimenzióit (1.2) és társadalmi-történelmi kereteit (1.3). Megvizsgálja, miért lesz valakiből önkéntes (1.4), és inspirációként példákat hoz olyan területekre, amelyeken önkéntesek alkalmazhatók.

A nemzetközi önkéntes szolgálati projektek konkrét megvalósítását a következő fejezetek tárgyalják.

A második fejezet kitér a projekt tervezésére, leírja, kik a folyamat egyes szereplői és mik a felelősségeik (2.1). Áttekintést ad a nemzetközi önkéntes szolgálati programok sajátos projektciklusáról (2.2), és nem utolsósorban említést tesz arról, hol talá-

lunk pénzt minderre, és arról is, hogy azzal hogyan bánjunk (2.3).

A harmadik, negyedik és ötödik fejezet időben követi végig az önkéntes szolgálati projektet és áttekintést ad annak egyes lépéseiről. A harmadik fejezet leírja, hogyan készülünk fel az önkéntes távozására, miközben kitér a partnerkeresésre (3.1), az önkéntesek toborzására (3.2) és az egyes szereplők felkészítésére (3.3).

A negyedik fejezet azokra a teendőkre összpontosít, amelyek a tényleges önkéntesség ideje alatt kell, hogy megtörténjenek. Idetartozik az orientáció és a megérkezés utáni képzés (4.1), az önkéntes és a munkatársak folyamatos motiválása (4.2), az önkéntes szükség szerinti támogatása (4.3) és a konfliktusok kezelése (4.4).

Az ötödik fejezet ahhoz nyújt segítséget, hogy az önkéntes szolgálat végét valami új kezdetévé alakítsuk. Ennek a folyamatnak fontos része az értékelés és a következtetések levonása (5.1), de ugyanígy a külföldi tapasztalatok eredményeként megszülető további ötletek megbeszélése is (5.2). Megemlíjtjük továbbá azt az előretörőben lévő irányzatot, ame-

lyik az önkéntes szolgálat nyújtotta nemformális tanulási tapasztalatok hivatalos elismertetését célozza (5.3).

A hatodik fejezet azokról a témákról szól, amelyekről általában elfeledkezünk. Mit tegyünk akkor, ha olyan fiatalok számára szervezünk önkéntes projektet, akiknek általában nincs lehetőségük hasonló tapasztalatok megszerzésére (6.1)? Figyelembe vettük-e a társadalmi nemek (gender) közötti különbségekből adódó következményeket a projekt tervezésekor (6.2)? Gondolkodtunk azon, hogyan hidaljuk át a szabad mozgást akadályozó tényezőket (6.3)? És még akkor is érdemes felkészülni a krízishelyzetekre, ha biztosak vagyunk benne, hogy ilyesmi csak mással történhet meg (6.4).

A mellékletek további forrásokat tartalmaznak az említett fejezetek témáival kapcsolatban. Az első melléklet azokat a definíciókat tartalmazza, amelyeket egy-egy kulcsfogalom alatt e könyv szerzői értenek. A második melléklet áttekintést ad azokról a különböző szervezetekről, amelyek nemzetközi önkéntes szolgálattal foglalkoznak, és megadja elérhetőségeiket. A harmadik melléklet pedig további olvasmányokat ajánl azoknak, akiknek ez a T-kit már nem elég...

Vágjunk bele!